

Nr. 1 - Påske 2016 - 69. årgang

Hvaler Menighetsblad

God Påske

Innholdsfortegnelse:

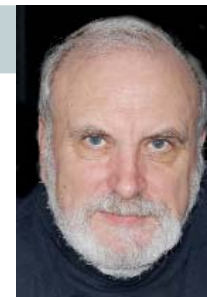
Tore E. Thorkildsen: Hva er det fineste med påsken?	3
Leder har ordet	4
Menighetsrådet melder:	5
Steinar Ekvik: Gi troen en sjanse	6
Fest på kjerka	8
Kirke og Kultur	10
Jazz i kirken	11
Hvaler Hagelag	12
Glimt av floraen på Hvaler	14
Åge Varmstein Jakobsen	16
Giverglede på Hvaler	21
Påsken i hvalerkirkene	22
Skandalen på Langfredag	24
Hyggetur for Hvalers pensjonister 2016	29
Barnesidene	30
Bli kjent med ledertreningsungdommene våre!	32
Sangglade bowlere!	35
3 källær i rødt og hvitt	36
Dette skjer på Kystmuseet Hvaler	38
Fra foreningslivet på Hvaler	45
Folkemengdens bevegelse	46
Gudstjenesteliste	48

Bilde forside: Barbro Bjørck

Bilde side 2: Tidlig vår i Saltvik

Tore E. Thorkildsen

Hva er det fineste med påsken?

– Hva er det fineste med påsken, spurte Tv-reporteren et par som hadde valgt å feire påske på hytta i fjellheimen. – Været, kom det kjapt fra begge.

– Hva er det fineste med påsken? Det kommer an på hvem vi spør. Evangelistene som gjengir påskens dramatiske hendelser, forteller oss at det ikke er været, men en hendelse som er uavhengig av vær og vind.

Det fineste er at Jesus ikke ble liggende i graven, men sto opp fra de døde. Derfor blir fastetidens fiolette farge på påskedag byttet ut med hvitt, gledens farge. Alter og kirkerom fylles med lys og påskeliljer. Og påskedags salmer er en lang rekke triumferende sanger.

I Den ortodokse kirke er påskentattsgudstjenesten den store kirkefesten. Når mørket viker for lyset og påskelyset tenner, hilser presten de fremmøtte med: -Kristus er oppstanden! Og menigheten svarer: -Ja, Kristus er sannelig oppstanden!

– Hva er det fineste med påsken? Det kommer an på hvem vi spør. Evangelistene sier at det er Den tomme grav. De låner engelens ord og sier: – *Frykt ikke! Jeg vet dere søker Jesus, den korsfestede. Han er ikke her. Han er opstått, slik som han sa! Kom og se stedet hvor han lå!* Matteus ev. 28. 5-6

Kvinnene søkte Jesus, Den korsfestede. Det

var bare det at Den korsfestede fant man ikke lenger. Han må søkes blant de levende!
– Han er opstått, slik som han sa. Derfor står og faller alt med oppstandelsen. Vår tro. Vårt håp. Vår fremtid. Paulus sier det slik: – *Er ikke Kristus stått opp fra de døde, da er vårt budskap intet, og vår tro er meningsløs!* 1.Korinterbrev 15.14

– Hva er det fineste med påsken? Det fineste med påsken er Den tomme grav. Påsken er beretningen om livet som seier over døden. Lyset over mørket. Håpet over håpløsheten. Derfor finner vi det nakne korset på gravminner, kirker, bedehus, smykker og salmebøker. Og det er det siste vi blir minnet om ved gudstjenestens slutt. Slik blir vi stadig minnet om at Jesus lever! Han deler sin seier med oss!

For orden skyld: Jeg setter også pris på fint vær i påsken!

God påske!

Einar Morland

Den gyldne regel

Min gode bestemor fortalte en gang følgende historie: En ung gårdbruker hadde overtatt gården etter faren, som var blitt gammel og ”tufsete”. Den gamle faren var kommet på kår, som det het den gangen, men storfamilien spiste alle måltider sammen. Ved middagsbordet satt den gamle og spiste med skjelvende hender, og ofte sølte han grøten utover bordet. Han som nå var blitt husfar og hersker, ergret seg over dette. En dag brast det ut av ham: ”Du far, om du ikke slutter å ete som en gris, så får jeg lage et grisetrau som du kan ete av!”

Det ble ikke sagt mer rundt bordet etter dette, og så gikk folk hver til sitt. Etter en stund savnet den unge gårdbrukeren sin vesle sønn på 5–6 år, og han ble urolig og tok til å lete etter gutten. Så fant han gutten sin i et av uthusene, der han drev og spikket på en stor trekubbe. ”Neimen gutten min, hva er det du lager, da?” sa faren, lettet over at gutten var funnet i god behold. ”Jo, jeg lager trau til du blir gammel”, sa gutten. Da ble faren stille – veldig stille. Og siden ble det aldri mer snakk om bordskikken når den gamle faren satt ved bordet.

Den gyldne regel, som finnes i mange religioner og livssyn, kan uttrykkes slik: Gjør mot andre det du vil at andre skal gjøre mot deg. Jesus fortalte en lignelse om den barmhjertige Samaritan som nettopp gjorde slik den gyldne regel sier. Den lignelsen treffer alle som hører eller

leser den med sitt enkle budskap om å gjøre det vi vet er rett.

I vårt samfunn overlater vi en stor del av eldreomsorgen til institusjoner og til de profesjonelle helsearbeiderne. Vi gjør dette i visshet om at de eldste blir tatt godt hånd om, og mange eldre gir uttrykk for at de har det trygt og godt og trives. Det er mange yngre som også har stor glede av å besøke både kjente og ukjente mennesker på alders- eller pleiehjem. Det er fint å høre fra noen av dem som er besøkvenner at det slett ikke er et ork, men en stor glede å være sammen med de eldste. Jeg tenker at de som deltar i slikt arbeid gjør en viktig forskjell og er med å gi verdighet og gode opplevelser for de eldste. Tusen takk for dette arbeidet!

Og så tilbake til lignelsen om den barmhjertige Samaritan. Det ligger en mann i veigrøften, mannen er ranet, forslått og etterlatt og avhengig av barmhjertighet for å kunne overleve. Det er mange mennesker på veien som bare snur seg bort og skynder seg forbi, men til sist kommer det én som viser ham barmhjertighet.

Samfunnsdebatten raser om hvordan vi skal ta imot de som kommer i vår vei. Enn om vi tenker litt over hvordan vi ordlegger oss og hvordan vi oppfører oss, så vi kan møte våre medmennesker med den gyldne regel?

Menighetsrådet melder:

Det menighetsrådet som ble valgt høsten 2015, har nå fordelt mange oppgaver seg imellom. Kulturkomitéen er allerede i sving, med forslag til konserter og arrangementer gjennom året. De som måtte ha ønsker eller forslag til komitéen, er hjertelig velkommen til dette. Send en e-post, ta en telefon eller prat med en i menighetsrådet når det faller seg slik!

Barne- og ungdomsarbeidet er ivarettatt av Marius Sørli Eriksen, som er ansatt som trosopplærer i menigheten. Mange arrangementer for de unge har god tilslutning, og det kommer gode tilbakemeldinger fra både barna selv og foreldrene deres etter arrangementer som f. eks. ”Lysvåken” (i slutten av november) og ”Tårnagenthelg” (siste helg i januar). I tillegg er det søndagsskole samtidig med gudstjenesten, slik at barnefamilier kan komme til kirken med

utbytte både for små og for store.

Vi har fått bevilget nødvendige midler fra Hvaler kommune til en forsvarlig drift også i 2016. Noen utfordringer har vi nok, men vi ser at vi i 2016 skal få gjennomført en del investeringer og gjøre ferdig noen prosjekter: Ny arbeidsmaskin til kirkegårdsarbeidet er allerede på plass, og snart vil Drengestua være satt i god stand etter mange års forfall.

Hvaler kommunestyre har også gitt tilsagn om 5 millioner kroner til nytt orgel i Hvaler kirke i løpet av inneværende periode, med 2,5 millioner kroner i hvert av årene 2018 og 2019. Det er valgt en egen orgelkomité som skal arbeide med denne saken, og vi gleder oss over muligheten til å få et musikkinstrument som er vår gamle kirke verdig!

Gi troen en sjanse!

Denne artikkelen er skrevet av Steinar Ekvik, sokneprest på Kråkerøy. Vi er så heldige å få låne Steinar som vikarprest med jevne mellomrom, når Grethe har sine velfortjente frisdager. Steinar skriver mye og har utgitt en rekke bøker. Dessuten har han vært fast spaltist i Fredrikstad blad. Han er også mye brukt som kåsør og er kjent for sitt gode humør og sin lune humor. Noe av det vi her ute på Hvaler synes er artig, er at Steinars slekt på farssiden kommer fra Hvaler, nærmere bestemt fra Ekevika på Asmaløy.

Hvis alle som allerede tror på Gud hadde gått i kirken to ganger i halvåret, hadde kirkene våre vært fulle. De fleste steder måtte vi hatt flere gudstjenester hver søndag. Det ville vært en stor glede! Nå skal ikke folk gå i kirken for å gjøre meg eller andre prester glade. Det handler heller om å hente styrke og gode innpulser for den troen man har eller ønsker å få. En tro kan vokse og den kan dø ut. Det er med troen som med et bål. Ved regelmessig å fylle på med ved så holdes bålet ved like. Ellers vil bålet sakte med sikkert dø ut. Vi vet også at det kan bli bål av gamle glør.

I gamle dager så vi hvordan det var matstasjoner underveis for de som gikk fem-mila på ski. Selv i dag må de ta til seg styrkedrikker og næring underveis for ikke å gå tomme. Slik tenker jeg at

gudstjenestene våre også er. De er en av de viktigste stedene vi har for å ta til oss styrke og næring, gode impulser og påfyll for troen.

Får moderne mennesker noe ut av å gå til gudstjeneste? Det er så moderne å ta selvkritikk. Kirken har gjort mye av det. Vi skal fortsette med å se etter alt vi kan forbedre. Likevel hører det med til sannheten at det er svært mye positivt som skjer og mange gode tilbakemeldinger å få. Flere av de som har vært til gudstjeneste gir uttrykk for at dette burde flere fått med seg. De som er på besøk og som f.eks er faddere, hyttefolk eller andre som er innom mer sporadisk, gir ofte gode tilbakemeldinger. Unge familier som følger sine barn i forbindelse med trosopplæringstiltak og gudstjenester som hører med til disse, er

ofte takknemlige og glade både på barnas og egne vegne. Det gjelder også besteforeldre som følger sine barnebarn og konfirmantforeldre. Det er ikke mitt anliggende å skryte våre gudstjenester ukritisk opp i skyene, men disse gode opplevelsene hører også med til sannheten selv om det alltid vil være noe som kunne vært bedre og annerledes.

Vi er et reisende folk som ofte har mye program i helgene. Feriemønsteret har endret seg mye i de senere år. Vi har hytter og familier som skal besøkes og tidsklemma er det mange som kjenner til. Derfor er det ikke slik at hvis man skal gå i kirken så må man møte opp hver søndag. Noen kan og vil det, andre vil eller kan ikke velge det så ofte. Derfor er det en inspirerende tanke å se for seg hva som ville skjedd hvis de som allerede tror hadde kommet et par ganger i halvåret. Da ville vi alle opplevd inspirasjonen ved å være mange. Det ville gjort noe enormt med sang og musikkopplevelsen, det ville gitt mange gleden av å treffe andre. Da ville det blitt en inspirerende og trosstyrkende opplevelse selv om man unntaksvis skulle oppleve at forkynnelsen ikke ga all verden den søndagen eller at en salme var noe ukjent. Det ville likevel vært en time for stillhet, bønn, ettertanke, for gleden av å ha mange å tro sammen med og kjenne at jeg har et hjem i min lokalkirke der jeg bor. Dette er mitt gudshus og her kan jeg komme og gå som jeg vil.

Kirken er selvsagt åpen for alle, også for de som ikke tror, eller som er

underveis til tro og som søker etter svar. Det er en stor misforståelse at de som går i kirken er de som har fått alle brikkene på plass i troen og i livet. Men det var bare en inspirerende tanke at hvis de som allerede sier at de tror hadde gått til gudstjeneste et par ganger i halvåret, ville det skapt en revolusjon. Går man oftere, vil nok mange oppleve at både tryggheten og godfølelsen for gudstjenesten vil øke.

Det er så mye i livet vi blir oppfordret til å ta vare på og verne om. Det gjelder også å gi troen på Gud en sjanse til å leve og gi oss den rikdom den bærer med seg.

Tro er en reaksjon og ikke en prestasjon. Troen på Gud er ikke noe du og jeg skal stresse med for å holde i live. Troen er en gave fra Gud til den som vil ta imot den. Hva er det jeg da reagerer på som gjør at troen er der. Jo jeg reagerer på noe godt som blir fortalt meg, forklart meg, som jeg blir gjort oppmerksom på, som jeg ikke visste om før eller som jeg gjenoppdager. Det er derfor at det søndag etter søndag blir forkynt og forklart det vi finner mellom Bibelens permer. Det blir kalt for det glade budskap, for rett forstått skaper dette budskap en reaksjon som er forbundet med glede. Det handler om en reaksjon som har mye med trygghet og tilhørighet å gjøre. Kirken er din. Den er et av de viktigste stedene for at troen vår kan leve og styrkes og gi oss noe fundamentalt og slitesterkt inn de dagene vi lever.

Steinar Ekvik

Fest på kjerka

Hvaler sjømannsmisjonsforening inviterte til «Fest på kjerka» på Kirkens hus, Skjærhalden, mandag 9. februar. Det ble en fin og innholdsrik kulturkveld. Ragnhild Nordengen, foreningens leder, ønsket de mange frammøtte og kveldens aktører hjertelig velkommen til et festpyntet lokale.

Duoen Ken Phillips, organist i Hvaler menighet, og Toril Nordby, pianist og bosatt i Moss, framførte denne kvelden

Ken og Toril

valser, signert Johannes Brahms, firhendig på flyglet. Tilhørerne kunne bare lene seg tilbake og nyte vakker musikk. Vakkert klinger det også når Tore E. Thorkildsen, vår tidligere sogneprest, og sangeren Olav Ruud fra Fredrikstad, stemmer i med duettsang. Denne kvelden var repertoaret hentet fra norsk og svensk salmebok. Tore har selv vikariert i korte og lengre perioder i sjømannskirkene i Stockholm og i Gøteborg de siste årene.

Olav og Tore

Sjømannsprest Terje Bjerkholt som er bosatt på Kråkerøy, var kulturkveldens kåsør. Han har vært ansatt i sjømannskirken (Norsk kirke i utlandet) i over 30 år og har hatt nærmest hele verden som arbeidsfelt. I tillegg har han vært nordsjøprest. I dag som pensjonist er han fremdeles i jobb, nå som beredskapsvakt for sjømannskirken. Levende

Terje og Ragnhild

og engasjert tok han oss med på spennende opplevelser i fremmede kulturer og møter med mennesker i glede og sorg. Sjømannsmisjonens oppgave er å være et kirkelig, kulturelt og sosialt møtested for norske sjømenn og andre nordmenn i utlandet. Det handler om å oppsøke mennesker der de er. Kjerka er også et kjærkomment møtested for fastboende og tilreisende nordmenn til en kopp kaffe, norske vafler og en hyggelig prat.

Kaffe og deilige vafler stod også på menyen denne festkvelden på Skjærhalden. Og utlodning? Jo, det hørte selvsagt med, trygt ivaretatt av foreningsmedlemmer. Pengene som ble samlet inn går uavkortet til sjømannskirkens arbeid. Sjømannskirken mottar årlig statlig støtte, ca. 1/3 av budsjettet. Resten samles inn ved frivillige gaver hjemme og ute.

Allsang hørte med på festkvelden. Foreningsmedlemmet Kari Gjerdrem leste fortellinger av Alf Prøysen – og det på ekte «prøysenmål».

Tore E. Th. avsluttet kvelden med «ord til ettertanke» og tok utgangspunkt i bibelverset hentet fra Johannes 3.16: «For så høyt har Gud elsket verden, at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv».

Dette var en interessant kulturkveld til glede for de frammøtte. Et fint tiltak av den lokale sjømannsforeningen.

Takk skal dere ha!

Ellen

Kaffe, deilige vafler og hyggelig prat

Litt historikk

Sjømannsmisjonen ble stiftet i Bergen i 1864. Misjonen het den gang: «Forening til Evangeliets Forkyndelse for Skandinaviske Sjømend i fremmede havne». Prest Johan Cordt Harmens, kalt Stor-Johan, var en av initiativtakerne. Han hadde vært i Leith i Skottland. Her traff han mange norske sjømenn, og han så deres behov for oppfølging fra sin hjemlige kirke. Den første sjømannskirken ble åpnet i Leith i 1865. En rekke kirker ble bygget i årene som fulgte. Mottoet var: «Sjømannsmisjonen følger handelsflåten».

Etter som årene har gått, har kirker blitt lagt ned og nye har kommet til. Misjonen er i stadig bevegelse. Sjømannsmisjonen har 32 kirker i alle verdensdeler, en nettkirke, studentprester, nordsjøprester og reiseprester. Organisasjonen jobber i over 80 land og har rundt 200 ansatte i ute- og hjemmearbeidet.

Hvaler sjømannsmisjonsforening ble i sin tid stiftet av Bente Paus som nå bor på Kråkerøy, og tidligere menighetssekretær på Hvaler, Elisabeth Bøe.

Nå samles medlemmene en gang i måneden på Kirkens hus, Skjærhalden.

Møtedatoer for våren er:
14. mars, 11. april, 9. mai kl. 19.
13. juni – tur.

Velkommen!

Kirke og Kultur

Det er ord som henger sammen, og som åpnet dører når vi i menighetens nye kulturutvalg forsøkte oss med noen kontakter.

Det skal jo være kultur i år også – litt mer spredt enn en sammenhengende uke, men vi forsto at Kirke og Kultur har stor appell – alle ville stille opp!

Visste du at:

Menighetene i Norge arrangerer i underkant av 10 000 konserter pr år. Vi har nesten 1000 barnekor og mer enn 600 voksenkor. Og at kirkene er Norges største kunstgalleri.

Hvaler menighet bidrar til dette, og det er hyggelig å kunne fortelle om konsert med Merethe Løkkeberg den 23. mars i Hvaler Kirke – se bladets bakside for ytterligere detaljer.

Og til alle som ikke fikk plass i fjor – Tore Torkildsen og Bjørnar Spydevold vil nok et år invitere oss til allsangkveld i Hvaler kirke – med nogo attåt den 20.juli. Dette skjer i Hvaler Kirke. Likeledes vil Magne Kaspersen og

“jentene hans” underholde i Spjørøy kirke den 10. august.

Kulturpersonligheter har i alle år trukket til Hvaler – vi nevner velkjente personer som Johan Borgen, Guy og Sossen Krogh og det er musikere også... blant disse Frank Brodahl – trompetist i internasjonal toppklasse, som har gitt kulturutvalget mulighet til å fable om opplevelser vi foreløpig kaller “Jazz i Kirken”.

Frank er med på laget i planleggingen videre, – det er flere toppmusikere som holder til på Hvaler – og de kjenner Frank.....

Hvaler Menighet er glad for å kunne innlede et samarbeide med en lokal internasjonal kunstner, og viser til egen artikkel som presenterer Frank Brodahl nærmere.

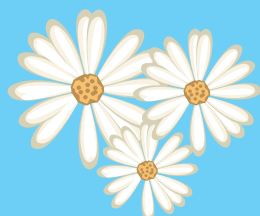
Programmet er enda ikke “i boks”, men vi anbefaler jazzglade å reservere 22. juni.

Kulturutvalget er døgnåpent – og vil gjerne ha ønsker og forslag til kulturopplevelser. Vi har vidvinkel....

dag@plau.no

Merethe Meyer kommer i Hvaler kirke 23.mars

Jazz i kirken

Frank Brodahl. Foto Sissel Grønlund 2016

Frank Brodahl

en lokal, internasjonal toppmusiker!

Menighetsrådets kulturutvalg er nå i dialog med musikeren Frank Brodahl som bor på Kirkøy, om en program – serie som foreløpig kalles ”jazz i kirken”

”Vi ser for oss å bruke Frank og hans store nettverk til å lage noen fine musikkopplevelser i kirken, hvor fokus rettes mot jazz. Vi vil lage møter basert på musikere som er glad i Hvaler, enten som hytteeiere og turister, eller som Franks gjester.”

Litt fakta følger her:

Frank Brodahl jobber til daglig i Det Norske Blåse Ensemblet, men er etterspurt som musiker, dirigent og arrangør internasjonalt – i 2015 hadde han engasjementer i nesten alle europeiske land samt USA og Sør Afrika, hvor han turnerte sammen med Maria Schneider som nettopp vant 3 x grammy!

”Det er duket for noen fine konsertopplevelser i kirken og vi gleder oss til å presentere konsertprogrammet i neste utgave av menighetsbladet.”

dag@plau.no

I 2014 feiret Hvaler hagelag 20-årsjubileum, og man skulle tro at vi var et ungt lag. Sannheten er at det har vært drevet hagelag og hagebrukslag på Hvaler siden 1951, med en liten pause fra 1984 til 1994. Protokoller fra disse årene viser at hagelaget på Hvaler er en levende organisasjon i stadig utvikling og med bredt nedslagsfelt.

Vi i Hvaler hagelag er kjent for å ha et rikt og mangfoldig program, vi er aktive i lokalmiljøet, arrangerer hagevandring, deltar på byggedager, julemarked og på salgsdager på det lokale gartneriet, i tillegg til å arrangere den svært populære eplefestivalen hvert år i september. Studiesirkler settes opp og engasjerte medlemmer deltar, både for å lære nytt, men også for å dele sine erfaringer. Åpne hager har vi også vært med på, og de medlemmene som har deltatt har hatt godt besøk. I 2016 planlegges studiesirkler innen *Birøkt*, *Cottage Garden* og *Konservering/ fermentering*.

I år tar Hvaler Hagelag tak i problemet brunskogsnegle – denne inntrengeren er uønsket både i naturen og hagene våre. Hvaler kommune er samarbeidspartner, og vi satser på god oppslutning fra både fastboende og badegjester – vi skal bekjempe sneglene med utholdende

innsats og miljøvennlige metoder. Hagelaget vil sørge for å holde fokus på sneglekampen gjennom hele året.

Bier og blomster hører sammen – og særlig i Hageselskapssammenheng! DNH fortsetter samarbeidet med Nordic

Garden og Norges Birøkterlag for å gi viktig drahjelp til bier og øke bestander i Norge. I samarbeid med Nordic Garden er det satt sammen et utvalg av frø, løk og knoller som bier gjerne ser på menyen. Hagelaget har gått til innkjøp av denne frøsamlingen og vi vil ha den med på våre arrangementer. Varene koster fra 10–50 kroner. Ved å kjøpe fra frøsamlin-

gen gir du drahjelp til bier og støtter samtidig Hvaler hagelag.

Temaene på hagekveldene er mangfoldige, og i løpet av året er det noe for enhver smak. Til møtene leier vi inn profesjonelle foredragsholdere, bruker medlemmene våre eller lar studiesirklene presentere sitt arbeid og sine erfaringer. Våre møter er åpne for alle, så ta gjerne med en venn eller nabo, og kom innom oss.

Hagelaget er aktive på Facebook, her annonseres medlemsmøter og andre arrangement, i tillegg til nyheter som omhandler hageglede, hagekultur, landskapspleie og andre saker fra nært eller fjernt som kan være av interesse for våre følgere. Følg oss gjerne, du også!

Eplefestivalen er et stort og populært arrangement som tiltrekker seg mange mennesker hvert år, både lokale og langveisfarende.

I 2015 var vi en del av Guldkorn og deres matfestivaler, dette ga stor uttelling

både økonomisk og markedsføringsmessig.

Slagordet «Guldkorn – smak på Østfold» satte vårt fokus mer rettet mot utstillere som produserer mat og drikke. Alt av grønnsaker, frukt og ferdiglagde syltetøy, egg, sopp, geleer og pølser med råvarer fra Hvaler forsvant i handleposer. Ja, mat skal vi jo ha – og når det er lokalt og økologisk forsvinner godbitene fort.

Hold allerede nå av datoen for årets eplefestival: 25. september, 2016!

Hagelaget på Hvaler blomstrer, vi er i vekst :-)

Og vi tar gjerne imot nye medlemmer, både unge og gamle – kom gjerne på et av medlemsmøtene og finn ut om hagelaget er laget for deg!

Velkommen på hagekveld!

Johanne, Kari og Kristine

Hagekroken i februar

Foto: Harsstad tidene

Hagen lå så stille og hvit en stund, hvilte seg. Jeg tenker på de russiske hvitløkene som ligger langt nede i jorda, under snøen og kulda, og venter. Det er nok slik de er vant til, og vil ha det.

Lenger syd i Europa er februar tiden da plantene spirer og våren begynner. Her oppe i nord må vi vente en stund før vi legger vinteren bak oss.

Fastelavn var opprinnelig et gammelt rituale for å skremme vekk mørke, kulde og alle skumle krefter. Og for å vekke til live fruktbarheten i jorda, hos dyrene og menneskene. Til det brukte man livskvisten, bjørkeriset for å få litt fart på prosessen. Høner og gjess ble sluppet ut i lyset for å verpe, frukttrærne ble rista.

Fastelavn som innledning til fastetid ble innført med kristendommen. Så fra da av måtte alle ritualer, festing og drikking være unnagjort før fasten startet. Dagene før fråtset man i fet mat, men den siste dagen, hvitetirsdag, var

menyen hvitt brød og melkevarer. I dag lager vi fastelavnsboller. De er litt forskjellige ettersom hvordan skikkene er der vi kommer fra. Mine fastelavnsboller blir delt, smurt med mye smør, sukker og kanel, lagt sammen og inn i varm ovn. Såå deilige og myke.

Med lyset begynner det å krible i fingrene etter å finne frem frøene og starte litt såing. Men de fleste frøene må nok vente litt så ikke plantene blir for lange og skrantne. Men vintersalaten og persille kommer snart i kassa si bare sola blir sterk nok til å varme opp drivhuset.

Etter at snøen forsvant synger barnebarna og jeg bare andre vers av "det snør, det snør"

*så kaldt det er, tiddeli bom,
jeg kjenner det her, tiddeli bom,
jeg kjenner det på mine tær,
tiddeli bom og huttemeitu!*

Elisabet Nordang

Glimt av floraen på Hvaler

Tekst: Einar Morland. Bilder: Einar Morland og Egil Michaelsen/www.markblomster.com

Tysbast i blomstring

Sør på Kirkøy vet jeg om ett eneste sted der det vokser tysbast. Denne lave busken har praktfull blomstring tidlig på våren, gjerne allerede i slutten av mars, før bladknoppene har rukket å åpne seg. Tysbast har en behagelig duft, og ofte merker folk duften før de får øye på planten. Mange blir litt lurt av denne rare busken og tenker at det er en liten syrin som har tatt feil av kalenderen. Den står ofte i tette grupper med meterhøye skudd som en sjelden gang har én eller noen få greiner. Blomstene sitter i tette klaser rett på stammen. En botaniker vil si at blomsten hos tysbasten mangler krone – det er begerbladene som har fått den vakre rosa fargen som minner om syrin. Utpå sommeren modner de flotte,

røde bærene – men de bør man ikke smake på! Tysbasten er en av de giftigste plantene vi har i Norge. Det sies at bærene er blitt brukt til å ta livet av ulv, ved at man la noen modne bær inn i et dyreåte som ulven skulle forsyne seg av. Tysbasten er ikke vanlig noe sted i Norge, men vokser spredt Østafjells, i Trøndelag og så langt nord som til Nordland. Den er kresen med hensyn til vokseplass, og liker helst kalkholdig jord. På Kirkøy vokser den på et sted der gammel havbunn med skjellsand gir riktig jordsmonn. Bark og bær smaker vondt, så forgiftninger er heldigvis sjeldne. En blomstrende tysbast er et flott syn – og så må du huske: Bare se og ikke røre!

Åge Varmstein Jakobsen

(1921–2015) – En fisker fra Tisler

Åge og brødrene John og Gunnar på brygga på Tisler. Gunnar og John hadde fortsatt hus på Tisler etter at de flyttet fra øya i 1939. Brødrene tilbragte mye tid der, spesielt under hummerfisket.

Det var ialfald ydterts interessant at høre ham fortelle om denne fiskeri-bedriftens utvikling, som var foregået for hans øine og under hans utrættede deltagelse i mere end et halvt århundrede. Hans hukommelse omfattede det hele, og hans livlige fortælling gjorde det så anskueligt.

Slik omtaler samfunnsforskeren Eilert Sundt sitt møte med fiskeren Hartvig Mikkelsen i 1863. Beskrivelsen omfavner samtidig mine egne opplevelser av møtene jeg hadde med fiskeren Åge Jakobsen fra Tisler. Sundt skriver videre, og det kunne like gjerne vært Åge han skrev om:

Det er overhoved en nydelse at høre en mand fortælle, som man veed og skjønner er

riktig hjemme i det, han taler om. Og det var altid mit tidsfordriv under bådreiser her nord at få folkene til at forklare mig et og andet om seilads og søbedrift. Men har nogen forstået den kunst at styre en båd og agte på veiret og klare søen, så var det vel gamle Hartvig. Han er derfor en af dem, som jeg takker for, at jeg har fået en så tiltalende forestilling om og agtelse for den hele søbedrift på hin yderlige kyst. Søbedriften står for mig som en meget udviklet ting, der gjør kyst-befolkningen al ære.

For meg var Åge en tradisjonsbærer, et tidsvitne og en viktig informant. Han ga meg et innblikk i livet på Hvaler slik det fortonet seg i den gamle kystkulturen. Var det noen som kunne fortelle om sjølivets

bedrifter var det nettopp Åge. Han levde ved og av havet hele sitt liv, og det var ingen tvil om at han hadde saltvann i årene. Han vokste opp i en virkelighet som er så fjern for oss i dag. Det er umulig ikke å la seg fascinere av en oppvekst og et liv på Tisler, den værharde øya ytterst i havgapet. Her lærte Åge seg kunsten «at agte på veiret og klare søen».

Hadde Eilert Sundt tatt turen til Tisler istedenfor, hadde han truffet «en hel Del Familier, hvis væsentligste Bedrifter er Sjøbruget». Blant dem var fiskeren Peder Edvard Jansen, hans kone Anne Christine og deres datter Josefine. Tisler ble på denne tiden beskrevet som «en midt i havet liggende lille Ø, der skogløs og nøgen herjes af Storm og beskylles af Kattegattets Sjøbræk». Peder drev som fisker sammen med sin bror, og var i 1865 registrert som hummerfisker. Datteren Josefine giftet seg i 1894 med sjømannen Alfred Larsen fra Öland i Sverige. Også han begynte som fisker da han slo seg ned på Tisler. I 1898 fikk Josefine og Alfred datteren Alfa.

27. mai 1909 døde hummerfiskeren Peder. På nøyaktig samme dato i 2015

døde hans oldebarn Åge, etter et langt liv i «sjøbrugets» tjeneste. Han ble født 22. februar 1921. Jordmor Barbra Olsen fra Kirkeøy var kommet til Tisler for å hjelpe til. Heldigvis var det pent vær denne dagen, fortalte Åge. Moren Alfa ble gift med Ole Jacob Jakobsen fra Tøfte på Herføl, opprinnelig fra Lauer. Han var fisker, men drev også som slakter rundt om på øyene. I tillegg til Åge, fikk de barna Sverre, Gunnar, John, Bodil, Gunvor og Reidun. Familien bodde i barndomshjemmet til Alfa, og like ved bodde besteforeldrene Josefine og Alfred.

Åge fortalte om en god og bekymringsløs oppvekst. De var selvforsynte med det meste, både hva gjaldt mat og utstyr. De hadde tre kuer, gris, sauer, høns og katter i tillegg til 14 mål dyrket mark. Det var om å gjøre å passe på at sauene og kuene ikke gikk i enga. Uten hest måtte jorda spas for hånd, og her dyrket de det de trengte av poteter og grønnsaker. De hadde egen melk og sto for smørproduksjonen selv. I tillegg til et epletre og et pæretre vokste det villjordbær over hele øya. Høsten gikk med til sylting, safting og hermetisering slik at de var godt rustet for vinteren.

Åge fisket norskekysten rundt med den 50 fot store risørskøyta «Galant».

Åges besteforeldre, Josefine og Alfred Larsen utenfor huset på Tisler i 1920. Åge var veldig knyttet til bestefaren sin, som hadde en schæferhund som het Topsy. «Den hunden var jeg veldig glad i» fortalte Åge.

Familiene var flere og folketallet høyere under mor Alfa og bestemor Josefines oppvekst. Nå var de kun tre familier som holdt til der ute. I tillegg til tante Martha og onkel Petter bodde familien Henriksen der. Åge var mye sammen med bestefaren sin. «Han skar båter til meg og fortalte historier». Om vinteren gikk de på skøyter på Sauekloddammen. På sommeren, når feriegjestene kom, flytta de ut i bryggerhuset. På St. Hans kom de over fra Lauer. Da var det musikk og dans på grusbakken.

Skoletilbudet på Tisler har variert. Josefine fikk hele sin skolegang på Tisler. Alfa gikk på skole på Herføl ett år, deretter på Lauer i 6 år, og hun var også på Søndre Sandøy en kort tid. De hadde skole hver dag i 14 dager, og deretter var de hjemme i tre uker. I likhet med sin mor gikk Åge på skole på Lauer. Han var innkvartert hos lærerinnen, og bodde siden hos sin tante Valborg. Da Åge skulle begynne i 3. klasse var det mange nok barn i skolepliktig alder til at de fikk egen skole på Tisler. Pulter ble hentet fra Herføl. Undervisningen foregikk på omgang hjemme hos de tre familiene, og som tidligere var det 14 dagers skole

om gangen. Læreren og lærerinnen hadde kost og losji hos de som hadde skolen. Når de hadde skolefri var de med på sjøen, og det var der Åge likte seg aller best.

Fiskeredskaben lagde de selv, både hummertener, makrelldorgger og sildegarn. Garna ble bundet under parafinlampa på kjøkkenet. Det var om å gjøre å være raskest fortalte Åge, og det var gjerne Sverre som vant. Barna ble dessuten satt til å gre flyndregarn. På Tisler var det fiske de levde av. Om vinteren var det sei- og sildefiske. Faren Ole Jacob var på sildefiske i Egersund fra januar til mars. Siden var det makrellfiske med garn. Så fulgte dorgingen, først i hjemlige farvann og deretter ved Skagen. Det viktigste var hummerfisket om høsten. Etter at Åge var blitt konfirmert ble han for alvor med på fisket.

I 1939 var det for få barn på øya til at kommunen kunne opprettholde skoletilbudet. Familiene ble derfor tvunget til å flytte inn til Skjærhalden slik at de gjenværende barna fikk sin skolegang. Det var tungt å forlate Tisler, og de lengtet alltid tilbake til øya i havgapet. Det var der

Åges foreldre, Alfa og Ole Jakobsen grer garn ved sjøbua på Tisler.

de hørte hjemme, og det var livet der som hadde formet dem. De er for alltid skrevet inn i Hvalers historie som de siste fastboende på kommunens ytterste forpost mot havet. Selv om de flyttet til Skjærhalden tilbragte Åge og brødrene fortsatt mye tid på Tisler, ikke minst under hummerfisket.

Det var havet som ble Åges bane. Som så mange andre Hvalergutter reiste han ut på langfart før han etablerte seg som fisker her hjemme. Som fisker var han godt kjent i farvannet og hadde fritt leide i grensetraktene, noe som kom godt med da han tok del i Milorgs sjømilitære avdeling under andre verdenskrig. Han fraktet både mennesker og verdisaker over til Sverige, og brakte med seg våpen, mat og propaganda tilbake. Etter krigen kjøpte Åge risørskøyta «Bris» i Risør. Han fisket mye størje med denne båten fortalte han. Det gjorde han også med den 50 fot store risørskøyta «Galant» som han kjøpte i Kristiansand i 1953/54. En gang han fisket ved Marstrand fikk han 30 størjer på fem timer. Dette var virkelig en storfangst, og fylte hele dekket på båten.

Med «Galant» var han med på storsildefiske i Egersund, og reiste også to ganger til Utsira. På midten av 50-tallet dro han på Finnmarksfiske. De var fem båter som dro i følge, og med seg i båten hadde Åge to fiskere fra Danmark og en fisker fra Utgårdskilen. De brukte ca. fem dager på veien opp. Når det var lite å gjøre på sjøen jobbet Åge litt på Koster, han snekret og var med å bygge minigolfbane. Han jobbet også en liten periode som maskinist på redningsskøyta «Storebrann» stasjonert i Mandal.

Åge var ofte i Skagen med fiskeskøyta si «Storebrand». Her traff han Ingrid Kristine Pedersen. De forelsket seg og hun flyttet med ham til Hvaler. Da de giftet seg i 1956 var Hvaler kirke under restaurering. De fikk tilbud om å gifte seg i Spjærøy kirke, men når de likevel måtte ut med båt kunne de like gjerne kjøre til Fredrikstad. De kjørte med «Galant» til byen og giftet seg i Domkirken. Da de kom til Fredrikstad dro de til Åge sin søster Gunvor som på denne tiden bodde på Øra. Her skiftet Ingrid om til brudestas. Bror Sverre kjøpte «Galant» videre til fiskebrygga i

Sildefiske på Utsira på 1950-tallet.

Fredrikstad. Selskapet holdt de i huset til Åges foreldre på Skjærhalden.

Ingrid og Åge fikk datteren Marit i 1957, og i 1960 ble sønnen Ole Jacob født. Ingrids far Torvald kom fra Limfjorden, men bodde i Skagen. Han kom stadig på besøk til datteren og svigersønnen på Skjærhalden. Åge var familiekjær og hadde ofte med seg Ingrid og ungene til Tisler. Under hummerfisket var de der gjennom hele sesongen, men når ungene begynte på skolen kunne de ikke det lenger.

I tillegg til fisket kjørte Åge post og varer til besetningen på Torbjørnskjær fyr. Han begynte i tjenesten i 1967 og holdt på frem til helikoptertjenesten overtok i 1988. Han ble dermed den siste av 12 postmenn til Torbjørnskjær. Med sin solide Spjærøykrysser kjørte han ut i all slags vær, det var kun isen som hindret ham. En av dem som jobbet på fyret var barndomsvennen fra Tisler, Jan Henrik Henriksen.

De siste årene fisket Åge reker og hummer med broren Gunnar. Åge holdt båt og Gunnar holdt redskapen. Båten, som var bygd på Isegran etter svenske tegninger, kjøpte Åge på begynnelsen av

1990-tallet, også den het «Bris». I 1997 kjøpte han traleredskap med vinsj og de begynte å trale. De fisket rundt Tisler, utenfor Herføl og opp gjennom Sekken. Arbeidsfordelingen var klar, Åge kokte rekene og Gunnar solda dem. De fisket frem til og med 1999. Da var Åge 78 år og Gunnar 76 år gammel. Et langt liv på havet var med dette avsluttet, og de siste fiskere fra Tisler gikk i land.

Jeg setter stor pris på samtalene jeg har hatt med Åge. De var lærerike og interessante. Selv om han ikke snakket så klart og tydelig på det siste var det i hvert fall ingenting å si på hukommelsen. Jeg trivdes dessuten godt i hans selskap. Han var som Eilert Sundt skrev, en mann som var riktig hjemme i det han talte om. Det kom kanskje tydeligst frem når han talte om Tisler. Åge slo seg aldri helt til ro på Skjærhalden. Han trivdes best på Tisler. «Der hadde vi det bra», fortalte han. Takk for alt du lærte meg Åge.

*Kathrine Lorentzen Sandstrøm,
Kystmuseet Hvaler.*

Giverglede på Hvaler

I desember i fjor tok Anita Lystad, som bor på Vesterøy, initiativ til en lokal innsamling kalt «Gi en julegave». Her forteller Anita litt om et prosjekt som engasjerte mange, og som ble svært vellykket.

– Jeg fikk opprinnelig ideen fra facebook. Prosjektet jeg leste om der pågikk i fredrikstadorrådet og hadde som mål å gi en oppmuntring i forbindelse med julen til mennesker i lokalmiljøet. Noen kan ha det litt vanskelig selv i et velstandssamfunn som vårt, og en håndsrekning kan komme godt med. Jeg fikk lyst til å starte opp her på Hvaler med en lignende innsamling. Som tenkt så gjort. NAV ble kontaktet, representert ved Bente Svennes, som umiddelbart oppmuntret meg til å ta fatt. NAV ble en god støttespiller fra første stund. Det samme ble daglig leder på Kiwi på Vesterøy, Bente Buskoven, som ga grønt lys til å disponere butikkens entre som innsamlingssted. Responsen skulle vise seg å bli svært god. Folk strømmet til med julegaver og penger! Det var helt fantastisk.

Bente Svennes og Anita Lystad

Jeg annonserte på facebook, tok kontakt med venner og kjente og etter hvert var aksjonen godt kjent. Det gikk ikke mange dagene før jeg med fullastet bil satte kursen til NAV på Skjærhalden, som fordelte alt sammen videre til glede for takknemlige mottakere.

– Nå ønsker jeg å si hjertelig takk til hver og en som støttet opp om innsamlingsaksjonen. Takk for stor giverglede! Det blir nok ny innsamling til jul i år også, avslutter Anita.

Og vi takker til Anita for engasjement og omtanke for medmennesker!

Ellen

Hvaler sanitetsforening ønsker dere alle et riktig godt nytt år!

Samtidig retter vi en stor takk til våre samarbeidspartnere, til våre gode hjelpere og til handelsstanden på Hvaler for støtte og hjelp, spesielt ved basar og julegrantenning i november.

Takk også til firmaene Martinsen & Sønn Elektro AS og Presangen i Fredrikstad og Gamle Dahls Håndverkstue i Rakkestad for gaver til basaren, som denne gangen innbrakte ca. kr. 69 000,-.

Mange møter opp ved våre arrangement og støtter oss ved kjøp av lodd og fastelavnsris. Dette setter vi stor pris på. Uten dette engasjementet i befolkningen kunne vi ikke drive vår forening videre slik sanitetsforeningen på Hvaler har drevet i snart 105 år og i landet ellers i 120 år!

Påskan i hvalerkirkene

Palmesøndag 20. mars, kl. 11	Hvaler	Familiegudstjeneste med dåp. Hele påskens fortelling formidles enkelt for barn, unge og voksne.
Onsdag 23. mars, kl. 19	Hvaler	Påskekonsert med Merete Løkkeberg Meyer.
Skjærtorsdag 24. mars, kl. 18	Spjærøy	Måltidsgudstjeneste. Vi feirer gudstjeneste og nattverd rundt et langbord formet som et kors. Etterpå spiser vi kveldsmåltid sammen.
Langfredag 25. mars, kl. 11	Hvaler	Pasjonsgudstjeneste. En meditativ gudstjeneste i ord og toner med ulike stemmer fra Jesu lidelseshistorie.
1. påskedag 27. mars, kl. 11	Spjærøy	Høytidsgudstjeneste. Søndagsskole.

No vaskar han føtene deira

Edvard Hoem
NOS 163

No vaskar han føtene deira
og tørkar dei varsamt med kledet.
No vaskar han føtene deira
og minner dei om dette eine,
at han, som er son av den høgste,
er komen til oss for å tene.
No vaskar han føtene reine.

Slik lyfter han slaven til fridom.
Han vaskar bort støvet frå vegen.
Den livslange, strevsame vegen
skal ende hos han, i Guds rike.
Og han som er son av den høgste,
han bøyer sitt hovud mot jorda,
og slik blir han menneskets like.

Slik sprenger han tilværets gåte.
Han bur seg til møtet med døden.
Han tener fordi han er herre.
Han bøyer seg ned for å sone.
Han førebur gudsrikets orden:
Dei siste skal vera dei første.
Den minste skal stå ved hans trone.

Palmesøndag

Folkemengden som var kommet til festen fikk høre at Jesus var på vei inn i Jerusalem. Da tok de palmegrener og gikk ut for å møte ham. De ropte:

Hosianna! Velsignet være han som kommer i Herrens navn, Israels konge.

Jesus fant et esel og satte seg opp på det, slik det står skrevet.

Frykt ikke Sions datter!

Se, din konge kommer, ridende på en eselfole.

Jesus sa: Hvis ikke hvete-kornet faller i jorden og dør, blir det bare det ene korn. Men hvis det dør, bærer det rik frukt. (Johannes ev. kap. 12.)

Skjærtorsdag

Da tiden var inne, tok Jesus plass ved bordet sammen med apostlene. Han sa til dem: Jeg har lengtet inderlig etter å spise dette påskemåltidet med dere før jeg skal lide.

Så tok han et brød, takket og brøt det, ga dem og sa: Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg.

Likeså tok han begeret etter måltidet og sa: Dette begeret er den nye pakt i mitt blod, som blir utøst for dere.

(Lukas ev. kap. 22.)

Skandalen på Langfredag

Påskan og særlig Langfredag minner oss på et spørsmål som teologer, til alle tider, har vært svært opptatt av: Hvorfor måtte Jesus dø?

Det er et viktig spørsmål fordi det berører kjernen i den kristne tro og utgjør fundamentet for den kristne kirke. Det er ingen overdrivelse å hevde at uten korset, heller ingen kristen kirke. Korset har alltid vært det bærende symbolet for kirken. Det er kirkens 'logo' og den kristne identiteten er uløselig knyttet til Jesu død på korset – «ta opp ditt kors og følg meg». Det er derfor ikke underlig at dette har vært og er et stadig tilbakevendende spørsmål, ikke bare for teologer, men også for historikere, filosofer, kunstnere, musikere og kristne.

For å kunne gi et svar på spørsmålet må vi tilbake til Langfredagen for litt over 2000 år siden. Det er denne dagen som er startpunktet for den kristne teologien. Og denne starten er alt annet enn lystig lesing, men forteller historien om et uskyldig menneske - Jesus, tømmermannsønnen fra Nasaret - som ble henrettet ved korsfestelse. En brutal romersk straffemetode som hadde til hensikt å vekke mest mulig avsky.

Langfredagen handlet, for de som var tilstede i Jerusalem denne dagen, ikke om teologi, men om politikk. Eller, sagt på en annen måte, i de tragiske begivenhetene som fant sted denne dagen går det ikke an å isolere teologien fra politikken. Skillet mellom 'den historiske Jesus' og 'de troendes Kristus' bryter sammen denne dagen. Og de av oss som leser evangelieberetningene kun på jakt etter teologiske formuleringer, overser ofte hva det var som skjedde denne dagen.

Hvorfor mente de romerske myndighetene at det var både passende og ønskelig å henrette Jesus? Beretningene i evangeliene, som skildrer begivenhetene denne dagen, handler om illojalitet, svik og feighet fra alle de som stod rundt han. Judas som forråder han. De jødiske lederne som overgir han til de romerske myndighetene. Pilatus som deretter fremstiller han for den lokale marionettkongen Herodes, og som svarer med å sende han tilbake til Pilatus. Deretter lar den romerske guvernøren den lokale mobben avgjøre Jesus sin skjebne. Og slik ender han sitt liv, henrettet på et kors, etter å ha blitt sveket av en av sine egne, fornektet av de som hadde vandret med han, hatet av den lokale mobben, svertet med et falskt vitnemål, dømt av de sekulære og religiøse myndighetene og torturert av det lokale politiet.

Hvorfor måtte Jesus dø?

Det er minst to måter å nærme seg dette spørsmålet på. Forståelsen av korset handler både om teologiske doktriner og en historisk fortelling. Og selv om teologien henter noe av sin næring fra fortellingen, kan fortellingen ikke reduseres til noen få teologiske formler. Kirkens teologi om 'hvorfor Jesus måtte dø' varierer hvis vi ser den i en historisk sammenheng. Den har blitt til under ulike historiske forutsetninger og tjent ulike formål, også politiske, særlig etter at kristendommen ble romersk statsreligion tidlig på 300-tallet. Vår protestantiske forståelse av korset går tilbake til Luther som stod godt plantet i den føydale og sterkt lagdelte samfunnsformen som preget Europa på hans tid. Forståelsen av

korset har derfor ulike teologiske tolkninger, fra den første kristne menighet i Jerusalem og frem til vår tid, og speiler det samfunnet de ble til i. Felles for de alle er at svarene de gir er avgjørende for det gudsbildet som trer frem.

Kort sagt, disse ulike teologiske tolkningene beveger seg mellom to ytterpunkter: Var det Gud selv som ofret sin egen sønn, eller var det Gud selv som ble drept på korset? Vitner korset om en hevngjerrig Gud, en 'suveren føydalherre', som krever blod for at han skal tilgi, eller en kjærlig Gud som gir seg selv for at mennesker skal bli satt fri.

Teologen Jürgen Moltmann er ikke i tvil: Det var Gud selv, den allmektige som ble spikret til korset denne dagen. Han hevder: «Symbolikken i korset i kirken peker mot en Gud som ble korsfestet, ikke mellom to lys på alterbordet, men mellom to tyver på stedet som ble kalt 'Hodeskalle-stedet', hvor de utstøtte hørte hjemme, utenfor byporten . . . . Det (korset) er derfor et symbol som leder oss ut av kirken og ut av vår religiøse lengsel til et fellesskap med de som er undertrykt og forlatt. . . . . det er et symbol som kaller de undertrykte og gudløse inn i kirken, og gjennom kirken, til et fellesskap med den korsfestede Gud.»

For jødene var dette en skandale og for grekerne var det dumskap. Jødene hadde forventninger om den sterke og suverene som skulle frigjøre og bekrefte de som

Guds eget folk. Han skulle ikke dø på et kors, utenfor byporten. For grekerne og deres filosofi var det utenkelig at et gudommelig vesen kunne være så ynkelig sårbar. Allikevel, Paulus insisterte på at «Guds dårskap er visere enn menneskene, og Guds svakhet er sterkere enn menneskene» (1.Kor. 1:25)

Slik jeg forstår denne lidelsesfortellingen, så ble ikke Jesus drept som et resultat av en blind skjebne, eller en lunefull gudommelig vilje. Jeg tror ikke på en hevngjerrig og voldelig Gud som dreper sin egen sønn. Korset førte Jesus til en voldelig død, men det er ikke Guds vold vi er vitne til her. Det var menneskene som drepte han. Gud, slik han fremtrer i Jesus, er ikke en hevngjerrig action-helt, eller en krenket føydalherre, men en som identifiserer seg med de undertrykte og utstøtte.

For en kirke som opp gjennom historien ofte har stått på de sterke og makthavernes side, så er lidelseshistorien i evangeliene utfordrende og, kan hende, fortsatt en 'skandale'. For en kirke som opplever at sin egen posisjon og makt i samfunnet har blitt kraftig svekket i vår moderne tid, så kan det være utfordrende å bli konfrontert med en lidelseshistorie som handler om at vi tilber en korsfestet Gud som sa nei til erobring og suveren makt og som heller døde naken og forlatt, blant de utstøtte.

Ole Utaker

Langfredag

Da de kom til det stedet som heter Hodeskallen, korsfestet de både ham og forbryterne der. Men Jesus sa: Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør. En av forbryterne sa: Er du ikke Messias? Frels da deg selv og oss? Den andre irettesatte ham og sa: For oss er dommen rettferdig. Men han har ikke gjort noe galt. Så sa han: Jesus, husk på meg når du kommer i ditt rike! Jesus svarte: I dag skal du være med meg i Paradis. Ved den niende time ropte Jesus: Far, i dine hender overgir jeg min ånd. Da han hadde sagt det, utåndet han. (Lukas ev. kap. 23)

Påskemorgen

Da sabbaten var over og det begynte å lysne, kom Maria Magdalena og den andre Maria for å se til graven. Med ett ble det et kraftig jordskjelv, for en Herrens engel steg ned fra himmelen, rullet steinen til side og satte seg på den. Engelen sa: Frykt ikke! Jesus er ikke her, han har stått opp, slik som han sa. Kom og se stedet hvor han lå! De skyndte seg bort fra graven. Og se, Jesus kom mot dem og sa: Vær hilset! De gikk fram og omfavnet føttene hans og tilba ham. Jesus sa: Frykt ikke! Gå og si til mine brødre at de skal dra til Galilea. Der skal de få se meg. (Matteus ev. kap. 28)

Vennskapskontakten Hvaler Zacapa

Vennskapskontakten Hvaler Zacapa ble startet i 1999. Utgangspunktet var at FN i 1992 henvendte seg til verdens kommuner og ba dem bidra til bærekraftig utvikling. Det ble starten på mange vennskapskontakter rundt omkring i verden og i Norge.

Vennskapskontakten Hvaler Zacapa har i årenes løp vært på besøk i Zacapa og vi har hatt besøk flere ganger. Begge deler er viktig for felles forståelse og kulturutveksling.

Da Kirkens Nødhjelp ikke lenger kunne støtte El Terrero skolen i Zacapa, bestemte Vennskapskontakten Hvaler Zacapa seg for å gjøre det. Å bidra til skolegang er hjelp til selvhjelp og dermed viktig for både den enkelte elev, familien og samfunnet.

For kr 12 000 kan vi holde ca. 20 elever på skolen i et år. Disse pengene samler vi inn gjennom medlemskontingenten, gudstjenester, kunstlotteri, loppemarked og noen ganger konserter og gaver.

Våren 2017 planlegger vi et nytt besøk fra Guatemala. De har ingen mulighet til å bekoste en slik tur, så da er det vi som står for alt. Vi gleder oss veldig til dette og håper mange vil støtte opp.

Nye medlemmer er også hjertelig velkommen til oss!

Ta gjerne kontakt med
Eva S. Kjølstad: 917 55 075 eller
undertegnede: 480 37 064

Hilsen *Jorunn Lydersen*

Hvaler kunstforening

Foreningen har som målsetting å vise god kunst til Hvalers befolkning. Vi vil formidle kunst med forskjellig uttrykk og teknikker. Våre utstillere kommer fra fjern og nær.

Kunstgaten på Rådhuset er vårt galleri og utstillingene kan sees av alle som er innom der.

Hvaler kunstforening har også ansvaret for StenKunstHvaler som er en internasjonal stenskulpturpark på Røsshue på Kirkeøy.

Vi vil gjerne ha flere medlemmer både aktive og støttemedlemmer.

Kontakt oss:

hvalerkunstforening@gmail.com,
www.hvalerkunstforening.no,
Hvaler kommunes aktivitetskalender
og du finner oss på Facebook.

Vårutstilling:

Pål Gunnæs: 19. mars–9. mai

Sommerutstillere:

Jan Baker 18. juni–17. august

StenKunstHvaler, skulptur av
Alessandro Stenico

Friskluft og folkehelse:

BOWLS for pensjonister i Hvaler

Bowls er navnet på et spill som er en mellomting mellom curling og bocchia (eller petanque). Pensjonister inviteres til å være med annen hver fredag fra kl 13 til 14:30, vekselvis på Rådhuset og i Hvalerhallen. Fra påske og frem til sommeren spilles det på følgende fredager:

8. april i Hvalerhallen   6. mai i Hvalerhallen
22. april på Rådhuset   20. mai på Rådhuset

Hjertelig velkommen! Det serveres kaffe og kjeks/frukt.

Med vennlig hilsen Hvaler kommune
og NAV Hvaler

Martin J Holter AS

Vi utfører alt innen

- *Graving/Sprenging/tomtarbeid
- *Riving
- *Vann og avløp
- *Transport med lastebil/traktor
- *Utleie av container
- *Vi har sentral godkjenning for ansvarsrett

Mobil: Martin J Holter
91889032
Epost: martin@martinholter.no

GODKJENT FOR ANSVARSRETT
DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET

Hyggetur for Hvalers pensjonister 2016

Lions på Hvaler har igjen gleden av å kunne invitere pensjonister i Hvaler med på hyggetur

lørdag 30 april 2016, tur-retur Strømstad – Sandefjord.

Som i tidligere år inntar vi frokosten i Hvalerhallen kafé.

Program:

07:15-08:30 Vi serverer en enkel frokost i Hvalerhallen kafé

08:30 Avreise fra Hvalerhallen til Strømstad

10:00 Avreise fra Strømstad med M/F «Bohus» til Sandefjord

13:30 Retur fra Sandefjord, hvor det umiddelbart etter avgang vil bli servert koldtbord/buffé med drikke i skipets restaurant

16:00 Vi er tilbake i Strømstad, hvor bussen venter og kjører oss hjem
Det blir som vanlig lotteri på hjemveien

Pris pr. pers. kr.350,-

- Påmelding senest søndag 24. april 2016 til:
- Helge Fredriksen – tlf. mobil 91 31 40 26
- Egil Adolfsen – tlf. 69 37 92 67 eller mobil 47 87 12 95

Husk, oppgi fødselsår ved påmelding!

Ved behov for skyss til/fra Hvalerhallen, gi beskjed til oss ved påmelding.

Ta med deg din ledsager eller medhjelper på turen, og vi er sikre på at du/dere vil få en hyggelig tur.

Vel møtt til hygge - tur !

Barnesidene

Tårnagentene og Bibeldagen

Tårnagentene deltok med sang

Lørdag 23. og søndag 24. januar var det Tårnagenthelg i Hvaler menighet. Som ledd i trosopplæringen inviteres hvert år i januar barn i 8-årsalderen til å utforske kirkerommet og klokketårnet, til lek, sang og sprell. De får høre bibelfortellinger og ikke minst løser de oppdrag og mysterier. Deltagerne kalles rett og slett tårnagenter denne helgen. Lørdag var det samling for tårnagentene i Spjørøy kirke, og søndag familie-gudstjeneste samme sted. Tårnagentene deltok med innøvde sanger.

I kirkeårssammenheng var det Sámannssøndagen eller Bibeldagen, som denne dagen kalles. Det er søndagen da det fokuseres på Bibelen. Derav navnet Bibeldagen. Vi gleder oss over at vi har Bibelen på vårt eget språk, og at vi i mange hundre år har kunnet lese den på norsk. Det å ha sin egen bibel og bibel på sitt eget språk er ingen selvfølge mange

steder i verden. Årlig utkommer oversettelser til nye språk. Målet er at alle kristne skal få mulighet til å lese Bibelen på sitt eget morsmål.

Lesing i Bibelen står sentralt i vår gudstjeneste. Hver gudstjeneste har tre tekstlesninger.

Teksten denne søndagen handlet om at Bibelen, Guds ord, er som såkorn. Tore E. Thorkildsen, som var prest på gudstjenesten, fortalte at dette såkornet spirer uten menneskers medvirkning. Det spirer av seg selv, eller som Tore sa: «Det virker automatisk. Ordet arbeider i oss og med oss. En aftenbønn vi lærte som barn, kan utvikle seg til levende tro på Jesus.»

Denne søndagen vendte vi også blikket ut i verden, mot Zacapa, Hvalers vennskapskommune i Guatemala.

Vennskapskontakten Hvaler-Zacapa samler hvert år inn penger slik at barn i Zacapa kan få skolegang. Pengene som ble samlet inn denne søndagen gikk til dette prosjektet.

Alle som hadde tid og anledning kunne stanse litt opp etter gudstjenesten og smake på deilig bakst som medlemmer i vennskapskontakten Hvaler-Zacapa serverte til kirkekaffen.

Ellen

Jorunn Lydersen og Tore E. Thorkildsen.

Jorunn orienterte om arbeidet til Vennskapskontakten Hvaler- Zacapa og Tore var søndagens prest.

Lite tilbakeblikk.....

Herlige vinterdager med aking, ski og skøyter i skolegården!

Søndag 13. desember ble luciadagen feiret i Hvaler kirke på gudstjenesten. Det er alltid høytidelig når luciaprosesjonen kommer syngende inn i kirken. Luciadeltagerne hadde flere julesanger

på programmet, akkompagnert av organist Ken Phillips. Prest denne dagen, Tormod van der Hagen, ledet den hyggelige gudstjenesten. Luciadeltagerne fikk en vakker rose hver for fin sang og flott prosesjon.

Det er en mangeårig og hyggelig tradisjon at sognepresten holder andakt på Dypedalsåsen Eldresenter julaften formiddag. Grethe Hummel leste juleevangeliet, levendegjort av barnegruppens deltagere. En hyggelig innledning til den store høytiden.

Om kvelden 13. desember fylte glade barnestemmer oppholdsrom og korridorer med fin sang på Dypedalsåsen Eldresenter. Luciaprosesjonen skapte

høytid og julestemning for beboere, ansatte og besøkende. En hyggelig opplevelse for barna også!

Ellen

Bli kjent med ledertreningsungdommene våre!

Hvaler menighets ledertreningsungdommer fikk 6 spørsmål som de skulle svare på:

1. Hvorfor ønsker du være med på ledertrening?
2. Hva tror vil være det beste å være med på ledertrening dette året?
3. Hva slags interesser eller hobby har du?
4. Hva mener du er viktig som leder?
5. Nevn *en* ting du er flink til?
6. Hva er favorittmaten din?

Amine:

1. Fordi det virker kult å være leder haha! Men det å kunne bestemme litt er også bra da :) og det å kunne få være med å gjøre alt mye gøyere for de "yngre".
2. Mesnali må vel det være.
3. Kunstløp, synge og danse.
4. Det som er viktig med å være leder er å ta ansvar og ikke være redd for å si ifra :)
5. Flink i idrett tror jeg :) og det å være positiv.
6. Favorittmat må være taco eller no.

Christian:

1. Fordi det er gøy og lærerikt.
2. Jeg gleder meg veldig til leiren på Mesnali siden dette var så gøy i fjor.
3. Veldig interessert i fotball.
4. Jeg mener at en god leder må ha autoritet, men fortsatt kunne være positiv.
5. Jeg føler jeg er god til å jobbe effektivt.
6. Kebab fra Kebab House i Fredrikstad.

Thea:

1. Fordi det er lærerikt å være en leder og fordi at det virker spennende.
2. Mesnali.
3. Musikk og sport/fotball.
4. Være inkluderende, smile og være glad.
5. Musikk.
6. Pizza.

Sebastian:

1. Fordi det er lærerikt å være en leder og et forbilde for de yngre.
2. Mesnali.
3. Fotball og sport generelt, litt musikk.
4. Å være et forbilde, inkludere alle.
5. Gjøre ting ordentlig, idrett.
6. Kebab (pizza).

Fredrik:

1. Det er gøy og lærerikt.
2. Gleder meg kjempemye til Mesnali.
3. Elsker piano og orgel.
4. Er opptatt av at ting blir nøye gjort. Er litt pirkete.
5. Føler at jeg er en som får ting gjort.
6. Kebab fra House.

Malin

1. Fordi det er lærerikt og morsomt. :))
2. Mesnali, savner deg masse!
3. Sang, volleyball og dyr.
4. Tillit og at de andre skal føle seg hørt.
5. Jeg synes jeg er flink til å synge og å ri.
6. Kebab :))

Silje:

1. Jeg ville være med på ledertrening fordi jeg syntes det virket spennende, og jeg syntes det er morsomt å være med å planlegge aktiviteter vi kan gjøre.
2. Det beste vil nok være den ungdomskvelden vi snart skal ha.
3. Jeg er veldig glad i musikk og sang, og jeg er også med i to teatergrupper.
4. En god leder må være tålmodig, men også bestemt. Man må være kreativ og komme med forslag om aktiviteter man kan gjøre.
5. Sang.
6. Favorittmat må vel være taco.

Cassandra:

1. Det er jo det at jeg ville prøve noe nytt, dette virket litt spennende og jeg liker også å være med på å planlegge forskjellige aktiviteter vi kan gjøre.
2. Det er så mye, men må innrømme at jeg gleder meg til den ungdomskvelden som vi snart skal ha og alle de andre tingene vi skal gjøre i løpet at ledertreningen.
3. Det er jo det å synge, høre på musikk, og spille teater (er med på to teatergrupper). Jeg liker også å se på film og serier.
4. Tålmodighet og kunne lytte til andre
5. Lytte til andre.
6. Har ingen favorittmat egentlig.

Glenn A. Martinsen Graveservice

977 82 958 - glandrew@online.no

• GRUNNARBEID • V/A • LANDSKAPSUTFORMING
• TRAKTORTRANSPORT I TERRENG • TREFELLING

MASKIN-
ENTREPRENØRENES
FORBUND

Sangglade bowlere!

Christoffer kaster
bowlingkula

Som en Kickoff for Hvaler Tweens, ble det bowling og pizza på Sarpsborg Bowlingsenter. Og barna storkoste seg! Vanligvis øver Hvaler Tweens hver onsdag på Floren skole og har noen opptredener innimellom. Men denne gang ble det noe helt annet. Nå var det tid for bowling! Siden barna hadde nettopp hadde sluttet på skolen pluss en lengre kjøretur fra Hvaler til Sarpsborg, var de skrubbsultne. Pizza og brus ventet på dem. Og det kom godt med der neste økt bestod i bowling. Barna presterte bra. De heiet på hverandre samtidig som

konkurranseninstinktet var der. Etter flere bowlingserier ble de slitne og da var det deilig med en forfriskende slush! Dette ble en kjempesfin ettermiddag, for en kombinasjon av bowling, pizza og slush kan aldri slå feil!

For tiden holder Hvaler Tweens på med en musikal. Her har barna sammen med lederne Jeanette Helberg Borge og Marius Sørlie Eriksen funnet temaet, og de har foreslått både gangen i dramaet, replikker, rollefigurer, navn osv.

Musikalen handler om mobbing og å være gode og inkluderende venner, et tema alle synes er veldig viktig. Selv om temaet er ganske alvorlig, blir det likevel litt humor i spillet. Så etter hvert etter mer øving, ønsker Hvaler Tweens å opptre og vise fram musikalen!

Marius

Det smakte godt med pizza etter en lang skoledag. Energi må til for bowling ble det neste. Her er Jeanette, Mina, Adriana, Eva, Christoffer, Oliver og Madelen.

3 kællær i rødt og hvitt

Stabens tre «kællær» i Hvaler menighet har mye å snakke om utenom selve jobben i kirken. Alle er veldig sportsinteresserte og alle har følelser for hver sin klubb – i rødt og hvitt.

Terje Moen, som jobber som kirketjener, har FFK som sin hjerteklubb.

Organisten i Hvaler menighet, Ken Phillips, har Stjernen som sitt stjernelag.

Marius Sørлие Eriksen, barne- og ungdomsarbeideren, heier derimot på Liverpool. 3 ulike lag for alle tre i staben, men felles farger: rødt og hvitt.

Vi har spurt Terje, Ken og Marius om følgende:

1. Hva gjorde at du fikk interessen for klubben din?
2. Fortell om din historie for idretten du er mest opptatt av.
3. Hva er dine største øyeblikk for din klubb?
4. Hvordan ser du fremtidsutsiktene for klubben din?

Terje:

1. Det var i 1969 da FFK møtte Strømsgodset i Cupfinalen. Jeg var ballgutt.
2. Jeg har vært supporter i mange år og i de siste 10 årene har det blitt sesongkort. Noe av min fotballhistorie starter tilbake til 1961 da jeg sto på banen i

3. Mitt største øyeblikk var cupfinalen mot Sandefjord i 2006. Tre-fjerdedel av Ullevål var kledd rødt og hvitt. Og da Dagfinn fikk pokalen i fanget var det mange som fikk tåre i øyekroken.
4. Framtidsutsiktene ser lovende ut med ny trener (Halvorsen) og nye kvalitetsspillere. Gleder meg til sesongen 2016/17.

Ken:

1. Min interesse for ishockey ble til i ungdomsårene da jeg fulgte med på NHL ishockeykamper på fjernsyn. Det var også interessant å se på kamper fra Europa, spesielt i 1960 og 1970-årene da daværende Sovjet spilte mot daværende Tsjekkoslovakia.
2. Under militærtjenesten i Florida gikk jeg på kampene i St. Petersburg som denne gangen hadde et NHL farmerlag. For fem år siden bestemte jeg å bruke noe fritid på å se på ishockey og meldte meg inn i Stjernen Hockey. Jeg har siden hatt sesongkort og ser på de aller fleste hjemmekamper. Det er både spennende og avslappende å være på kamper i Stjernehallen.
3. Det er når Stjernen slår erkerivalen Sparta. Det var også givende å bli god venn med Aleksandrs Macijevskis som spilte i Stjernen i et par sesonger for noen år siden. Han spiller nå i Latvia

Fra venstre: Ken, Terje og Maarius.

- og vi holder kontakten. Jeg har flere av draktene han brukte i Stjernen, en av hans Latviske landslagsdrakter og OL-drakten han brukte i 2002 i Salt Lake City.
4. Jeg håper at Stjernen klatrer på tabellen i sesongene fremover og at Arena Fredrikstad blir en realitet.

Marius:

1. Da jeg var 7 år presenterte en eldre nabogutt meg for Liverpool. Det har holdt helt til nå.
2. Jeg var glad i å sparke fotball som barn, spesielt på «løkka». Flere av gutta i nabolaget dannet sammen et eget Liverpool-lag og spilte mot andre som holdt med Manchester United. Det var ekstra stas etter at jeg hadde

- vært i England og kjøpt meg en hel Liverpooldrakt og supporterutstyr.
3. Det største øyeblikket må være Champions League-finalen mot Milan i 2005. Milan som var favoritter ledet 3-0 til pause. På 6 minutter ute i 2. omgang scoret Liverpool 3 mål. Det ble ekstraomganger og til slutt straffekonkurranse der Liverpool vant og fikk Champions League-tittelen.
4. Det er spennende med Jürgen Klopp som trener. Men det er hard konkurranse i Premier League med mye penger i spill og skyhøye budsjetter.

Dette skjer på Kystmuseet Hvaler

Familedag i fjæra søndag 10. april kl. 11

Møt opp i Kuvauen på Vesterøy. Naturveileder Marit Winther-Janson fra Statens naturoppsyn har aktiviteter med barn i fjæra. Kulturhistorisk vandring til Stolen og fregatten Lossens forlis ved Kystmuseet Hvaler.

Foredrag på museet onsdag 13. april kl. 19-21

Tatovør Tor-Ola Svennevig forteller om Johan Knutsen fra Fredrikstad som var en pioner innen tatovering i Norge. Svennevig har tidligere gitt ut boka Norske sjømannstatoveringer.

Kulturhistorisk vandring onsdag 11. mai kl. 18-20

Natur- og kulturhistorisk vandring på Akerøya. Ved Bjørn Frostad, Akerøya Ornitologiske Stasjon og nasjonalparkforvalter Monika Olsen, Ytre Hvaler nasjonalpark.

Bygdedag lørdag 14. mai kl. 12-15

Hvaler Kulturvernforening og Kystmuseet Hvaler inviterer til den tradisjonsrike Bygdedagen på Kystmuseet.

Kulturhistorisk vandring onsdag 8. juni kl. 18-20

Kulturhistorisk vandring i Papperhavn ved lokale guider Bård og Nils Johnsen.

Samling for gullkonfirmantene

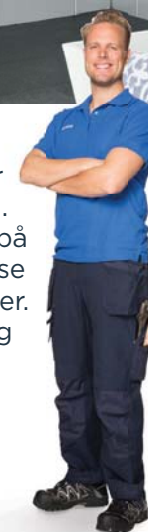
De som var konfirmanter for 50 år siden er våre gullkonfirmanter. Denne milepæl markeres for jublantene med en sammenkomst arrangert av Diakoniutvalget. Mange bor ikke lenger på Hvaler og er sjeldne å se, og etter en del sporingsarbeid får vi gjerne med en del av disse på en samling en søndag i august.

I fjor ble det ikke noe arrangement, men vi kommer sterkere tilbake i år. Da blir det felles samling for 2015 og 2016-jublantene. Egentlig blir det to separate samlinger, en for de som ble konfirmert i Spjærøy kirke, og en for de som ble konfirmert i Hvaler kirke. Invitasjonene kommer i løpet av våren!

Diakoniutvalget

Om du skal reparere et **KLOSETT**, skifte **KJØKKENKRAN**, eller drømmer om **NYTT BAD**, så kan vi hjelpe deg. Kom innom vår butikk på Vesterøy på Hvaler og få tips og inspirasjon, og se et bredt utvalg av baderomprodukter. Våre rørleggere har lang erfaring, og velger du oss er du sikret at jobben utføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

EGEN GRAVEAVDELING

Vår maskinpark er tilpasset de fleste typer graveoppdrag fra minigraver til sjølekter for sjøarbeider.»

Bademiljø
BEST PÅ BAD

BADEMILJØ
HVALER RØRLEGGGERBEDRIFT AS

Fastlandsveien 16, 1684 Vesterøy 69 37 56 60
Avd. Skjærhalden Storveien 16, 95 07 51 20
post@hvaler-ror.no / www.hvaler-ror.no

JØLSTAD

begravelsesbyrå
Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling Svein Åge Johansen Hans K. Helgesen Birgit Groth

Vakttелефон 69 38 54 40 (24 t)
Farmannsgate 10

www.jolstad.no Lokaleid begravelsesbyrå
Begravelsesbyråkjeden Jølstad

HER FOR
deg

Ellen Ulf

Cathrine Bjørnar

Terje David Jarle

Borge Begravelsesbyrå
Ellen Margareth Bye
Tlf. 69 34 53 35
Biveien 21, 1658 Torp
emargarb@online.no

Fredrikstad
Begravelsesbyrå
Klemet Johansen Etabl. 1885

Telefon hele døgnet: **69 31 30 62**
Veumveien 51, 1613 Fredrikstad
www.fredrikstadbeg.no
E-post: post@fredrikstadbeg.no

LARS EGIL LANDE
MEK. & SVEIS

Lars Egil Lande

mob.: 91 88 38 97 Skjelsbu 14
e-post: lelande@online.no 1684 Vesterøy

SE VÅRE NYE
NETTSIDER PÅ
WWW.LIERSHUSFLID.NO

Liers Husflid

Ivar Lier AS, Nygaardsgt. 49-51, 1607 Fredrikstad
Telefon 69 31 67 06 / 69 31 63 39
e-post: post@liershusflid.no
www.liershusflid.no / www.lokenbunaden.no

HVASSER SMIE

- Badetrapp i aluminium lages på mål etter kundens behov.
- Også standard mål.

Tlf 90 67 82 00

ivar-kan@online.no
badetrapp.no

FLEXX
Frihet til å reise

NYTT KOLLEKTIVTILBUD PÅ HVALER

**REIS HVOR DU VIL
OG NÅR DU VIL TIL BUSSPRIS!***
Se våre nettsider eller ring oss for mer informasjon.
* Tilbudet er tilgjengelig i bestemte tidsrom på dagen.

i TLF: **03177** | www.flexx.no

 Østfold
KOLLEKTIVTRAFIKK

Trenger dere en faglært vaktmester/altmuligmann?

Jeg utfører følgende tjenester:

Innvendig og utvendig vasking og maling, Hus og hage, Reparasjon av hagemaskiner, Stenlegging, Graving og grøfterensing, Trefelling, Hytteservice/vintertilsyn, Transport til kildesortering.

Ring meg gjerne for en individuell prat om deres eiendom!

Florian Gøber

Tlf: +47 947 82 911

E-post:
vaktmestertjenester@outlook.com
Din lokale vaktmesterbedrift!

Fra foreningslivet på Hvaler

NORMISJON

03.03. - 07.04. - 05.05. - 02.06.
Kirkens hus kl. 18:00.
Velkommen!

SØNDRE KIRKØY MISJONSFORENING

28.02. - 20.03. - 29.05. - 19.06.
Kirkens hus kl. 17:00.
Velkommen!

SJØMANNSMISJONEN

11.04. - 09.05.
Kl. 19:00 Kirkens hus.
Velkommen!

13.05. Tur, opplysninger: Ragnhild Nordengen, mobil: 482 24 071

STRIKKEKLUBBEN

Asmaløy bedehus den første torsdagen i måneden kl. 19:00.
Vær velkommen!
Kontaktperson: Anne Marit Kolbeinsen, Mobil: 414 72 251

ASMALØY MISJONSFORENING

Samlinger på Asmaløy bedehus den siste mandagen i måneden kl 19:00.
Velkommen!
Kontaktperson: Anne Hvalgård, Mobil: 995 83 695

FORMIDDAGSTREFFET

27. april, kl. 11: Kirkens Hus
15. juni: Ut i det blå

HVALER HAGELAG

11. april kl. 19:00 Asmaløy bedehus. Cottage Garden ved Helen Fredholm
17. april Fellestur til Hagemessen, Lillestrøm
23. april Nyttvekksttur
14. mai Bygdedagen på Hvaler Kystmuseum
22. mai Handledag på Botne gartneri
29. mai Fellestur til Vårtreff i Botanisk hage
18. juni Til Søndre Sandøy
26. juni 1000 åpne hager
06. juli Dagstur til Helen Fredholms hage

Siste frist for å levers stoff til sommernummeret er mandag 2. mai.

Lokalkunnskap & Leveransegaranti

PRIVATmegleren Fredrikstad består av et håndplukket meglerteam som har lang erfaring og sterk fokus på lokalkunnskap, profesjonalitet, nøyaktighet og detaljer. Dette kombinert med et unikt verktøy og skreddersøm, gir en optimal salgsprosess for din eiendom. Vår forpliktelse til deg ligger i vår Leveransegaranti - en detaljert beskrivelse av salgsprosessen som du kan følge til enhver tid. PRIVATmegleren Fredrikstad sørger for at alle detaljer i prosessen gjennomføres i henhold til denne garantien.

PRIVATmegleren
Fredrikstad

I samarbeid med Nordea

Nygaardsgata 42 - Tlf. 97 17 86 20 - www.privatmegleren.no

Folkemengdens bevegelse

DØDE

Hvaler kirke

Gerd Kvarstein
Karin Margrete Jensen
Anders Knutsen
Vera Elisabeth Larsen
Rudolf Andreas Nilsen
Sissel Bustgaard
Einar Magnus Dahl

Spjærøy kirke

Sigrid Johanne Olsen
Martha Kristiansen
Karl Magnus Andersen
Marianne Melby

DØPTE

Spjærøy

Oliver Andreas Arntsen
Louise Nikolaisen
Odin Wilhelm Sandvik Lunga
Konstantin Bjørge
Magnus Kirknes Kinnerud

GUDSTJENESTER I HVALERKIRKENE VÅREN 2016

Alle gudstjenester begynner kl. 11, hvis ikke annet tidspunkt er oppgitt.

Dato	Måned	Sted	Innhold
3.	april	Hvaler	Gudstjeneste med dåp. Søndagsskole.
10.	april, kl. 19	Spjærøy	Kveldsgudstjeneste. Konfirmantene har ansvaret og deltar med mye sang og musikk. Bønnvandring, nattverd og kirkekaffe.
17.	april	Hvaler	Familiegudstjeneste med dåp. Utstilling av barnas kunst fra «Formingslek». Kirkekaffe. Informasjonsmøte for sommerens brudepar etter gudstjenesten.
24.	april	Spjærøy	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Søndagsskole.
1.	mai	Hvaler	Konfirmasjon.
7.	mai, kl. 11	Spjærøy	Konfirmasjon.
7.	mai, kl. 13	Spjærøy	Konfirmasjon.
8.	mai, kl. 11	Spjærøy	Konfirmasjon.
15.	mai	Hvaler	Høytidsgudstjeneste. Søndagsskole. Verena fra Kirgisistan og Kristin Seljebakken deltar.
17.	mai, kl. 10.30	Hvaler	Friluftsgudstjeneste på Tusenårsstedet.
22.	mai	Brottet	Familiegudstjeneste i Brottet. Barn deltar. Kirkekaffe og sporlek.
29.	mai	Spjærøy	Lovsangsgudstjeneste med nattverd. Felles med Kråkerøy. Sammen synger vi gamle og nye sanger.
5.	juni	Kommandantgården i Fredrikstad.	Skaperverkets dag. Fellesgudstjeneste for Fredrikstad og Hvaler.
12.	juni	Hvaler	Gudstjeneste med dåp og nattverd.
19.	juni	Spjærøy	Gudstjeneste med dåp og nattverd.

Du er alltid velkommen til kirken

Med forbehold om endringer

DEN
NORSKE
KIRKE

HVALER MENIGHET

Kirkekontoret

Storveien 12, 1680 Skjærhalden
Telefon: 69 37 90 37 - Faks: 69 37 95 25
e-post: post@hvaler.kirken.no

Menighetsråd/Fellesråd

Einar Morland, leder
Gilboveien 13, 1680 Skjærhalden
Telefon 69 37 97 72, mobil 934 07 085
e-post: emorlan@online.no

Menighetsrådets/Fellesrådets adresse:
Storveien 12, 1680 Skjærhalden
e-post: post@hvaler.kirken.no

Hvaler menighetsblad

Kirkekontoret, Storveien 12,
1680 Skjærhalden
Ansvarlig utgiver: Hvaler menighetsråd
e-post: post@hvaler.kirken.no
Kontonummer 7050.06.20976

Redaksjonskomité:

Ragnar Bjørck, Ellen Bjørnvall Vikar,
Grethe Hummel, Einar Morland, Dag Plau

Trykk: Møklegaards Trykkeri AS, Fredrikstad
epost: info@moklegaard.no

Ansatte

Terje Moen, kirketjener,
egen tlf. 954 57 722
e-post: temo@hvaler.kirken.no

Marianne Haugholt,
kirketjener 50 % stilling
kontormedarbeider 20 % stilling
mobiltlf. 474 79 735
e-post: marianne@hvaler.kirken.no

Ken Phillips, kirkemusiker,
egen tlf. 414 69 147
e-post: keph@hvaler.kirken.no

Grethe Hummel, sogneprest
mobiltlf. 474 79 731
e-post: grethe@hvaler.kirken.no

Ingrid Dean, kirkeverge/daglig leder
mobiltlf. 474 79 730
e-post: inde@hvaler.kirken.no

Marius Sørлие Eriksen, trosopplærer
75% stilling
mobiltlf. 450 01 305
e-post: marius@hvaler.kirken.no

Påskekonsert

Middelalderkirken danner en fin ramme rundt konserten som innleder påsken.

Sang: **Merete Meyer**

Flygel / keyboard: **Ken Phillips** og **Mats-Andre Soli**

Onsdag 23. mars i Hvaler kirke kl. 1900

Billetter ved inngangen kr. 150,-

Arr: Hvaler menighet.

